

BILAGA 3 - KARTLÄGGNING - AMNESTY UR ETT MÅNGFALDSPERSPEKTIV

UPPDATERAD 2008-09-15/ANDREAS DRUFVA

INLEDNING

Denna rapport försöker ge en bild av vår medlemskår ur en mångfaldsperspektiv. Även om fokus för strategiarbetet ligger på de s k "aktiva medlemmarna", har vi även med uppgifter som gäller för hela medlemskåren (ca 75.000 medlemmar och givare maj 2008).

Metodproblem

Det finns en rad egenskaper som kan vara intressanta ur ett mångfaldsperspektiv, men som är svårt, eller inte ens önskvärt, att mäta. Exempelvis sexuell läggning, religion, politisk tillhörighet mm. Även egenskaper som vi i denna rapport försöker kartlägga har metodologiska problem. T ex baserar sig uppgifter om utbildning, sysselsättning, inkomst, familj och utländsk bakgrund på s k "SCB-nycklar" som ger en schablonbild av hur befolkningssammansättningen ser ut i ett visst postnr-område och inte på individnivå. Det är alltså inga exakta uppgifter om hur stor andel av våra medlemmar som har t ex utländsk bakgrund. Däremot är det intressant att se förändringar av dessa siffror över tiden för att se om det finns trender.

Den mestadels kvantitativa information som finns i denna rapport behöver kompletteras med och läsas tillsammans med mer kvalitativ information, som t ex attitydundersökningen på våra aktiva medlemmar och djupintervjuer/fokusgrupper med aktiva medlemmar. En kvalitativ undersökning är refererad till i rapporten, nämligen de fokusgrupper som är genomförda på tre olika ungdomsgrupper (unga 16-19 år, unga 20-25 år samt unga män med utländsk bakgrund 16-30 år.

Kartläggningen är uppdelad i följande avsnitt

- A. FÖRTROENDEPOSTER – KÖN OCH ETNISK BAKGRUND
- B. ATTITYDUNDERSÖKNING "AKTIVA MEDLEMMAR"
- C. STATISTIK FRÅN MEDLEMSREGISTER
- D. FOKUSGRUPPER "ICKE AKTIVA MEDLEMMAR"
- E. SLUTSATSER OCH KOMMENTARER

A. FÖRTROENDEPOSTER

	2005	2008	2005	2008	2005	2008
	Antal	Antal	Antal män	Antal män	Antal utländsk- klingande namn	Antal utländsk- klingande namn
Gruppsekreterare – Arbetsgrupper	207	164	48 (23%)	42 (25,6 %)	4 (2%)	3 (2%)
Gruppsekreterare – Ungdomsgrupper	37	30	5 (13%)	9 (30%)	4 (11%)	3 (10%)
Gruppsekreterare – Specialgrupper	24	22	8 (33%)	7 (32%)	0 (0%)	0 (0%)
Samordnare	62	52	28 (45%)	14 (27%)	6 (10%)	4 (8%)
Distriktsombud	28	27	6 (21%)	7 (26%)	1 (4%)	0 (0%)
Sektionsstyrelse	10	11	4 (40%)	2 (18%)	1 (10%)	1 (9%)
Valberedning	6	6	2 (33%)	3 (50%)	0 (0%)	0 (0%)
Granskningskommitténs ledamöter	4	4	2 (50%)	2 (50%)	0 (0%)	0 (0%)
Ledamöter AIK	-	-	-	-	-	-

Kommentar: Antalet grupper har minskat från 207 st 2005 till 164 st 2008. Andel män som gruppsekreterare i ungdomsgrupper har ökat (från 13% till 30 %). Samtidigt har andel män som samordnare minskad (från 45% till 27%). När det gäller personer med utländskklingande namn är inga eller marginella förändringar skett. Att siffrorna här är så mycket lägre än i medlemsstatistiken kan delvis bero på att vi här har tagit bort personer med nordisk-, västeuropeisk- och amerikansk-klingande namn.

B. ATTITYDUNDERSÖKNING AKTIVA MEDLEMMAR

Under perioden 6 – 25 maj 2008 genomfördes ett attitydundersökning i form av en webbenkät, "Vad tycker du om mångfalden i Amnesty?" En förfrågan om att svara på frågorna skickades till ca 1450 e-postadresser. 230 personer svarade på enkäten.

Svarande efter kön

166 kvinnor (72,2%)

58 män (25,2%)

3 annat (1,3%)

3 personer (1,3%) har ej angivit kön

Kommentar: Proportionerna stämmer ganska bra med våra "aktiva medlemsbas". Kommentarer från de personer som fyllde i "annat":
"For me to know, for you to wonder", "Queer", "Kön är en konstruerad bluff"

Svarande efter svensk/utländsk bakgrund

182 personer (79%) uppger "svensk med svensk bakgrund"

23 personer (10%) uppger "svensk med utländsk bakgrund"

17 personer (7%) uppger "annat"

1 person (0,4%) har inte velat svara på denna fråga (med kommentaren "vad har du med det att göra"¹)

7 personer (3%) har inte svarat på detta fråga²

Kommentar: Nästan lika många som har kryssat i "utländsk bakgrund" har kryssat i "annat" och lämnat kommentarer som tyder på att de antingen anser sig ha utländsk bakgrund men inte faller inom definitionen eller att de faller inom definitionen men anser sig vara mer "svenska". Detta visar på vanskligheten med att definiera mänsikor efter "utländsk bakgrund". Exempel på kommentarer: "EN förälder som är född utomlands", "svensk-finsk med en finsk förälder", "ålänning, ingen svensk bakgrund", "jag är tysk och bor i Sverige".

---

1 Aktivt kryssat i alternativet "vill inte svara på denna fråga"

2 Inte lämnat svar, förmodligen omedvetet, eftersom alternativet "vill ej svara på denna fråga" finns med.

Svarande efter ålder

0 – 17 år:	9 st (4%)
18 – 24 år:	48 st (21%)
25 – 44 år:	87 st (38%)
45 – 64 år:	50 st (22%)
65 år - :	36 st (16%)

Kommentar: Här kan man konstatera att våra yngre aktiva medlemmar har varit mer benäga att svara på denna webbenkät än våra äldre medlemmar, kanske just för att det är en webbenkät? Text utgör gruppen 45 – 64 år 32% av våra aktiva medlemmar enligt vår statistik, medan de bara utgör 22% av de som svarat på enkäten. Ännu större gap blir det i gruppen 65 år - , där vi enligt statistiken har 35% av våra aktiva medlemmar, men de utgör bara 16% av de som har besvarat enkäten. Samtidigt kan det vara så att våra yngre medlemmar har varit ”sämre” på att skicka in listor som visar att de är aktiva medlemmar och att vår statistisk över aktiva medlemmar är sned – vi har egentligen en större andel unga aktiva medlemmar än vad statistiken visar.

Svarande efter funktion

Aktivist/medlem:	166 st (72%)
Förtroendevald:	23 st (10%)
Anställd/praktikant:	31 st (13%)
Annat ³ :	8 st (3%)
Ej svarat:	2 st (0,9%)

Utfall – ställningstagande kring frågor om mångfalden i Amnesty

1. Amnesty är en organisation som präglas av stor mångfald

Ja, verkligen	7%
Ja	43%
Nej	40%
Nej, absolut inte	3 %
Vet ej	7%

Kommentar: Fler svarar ”ja” än ”nej” på denna fråga – dock inte lika unisont som när man frågar personer utanför Amnesty. Fortfarande tycker mer än 40% - nästan varannan person - att Amnesty inte präglas av stor mångfald.

---

³ Uppger att de är eller har varit flera av ovanstående kategorier, ofta både ”aktivist/medlem” och ”förtroendevald”

2. Den del av Amnesty där jag är aktiv präglas av stor mångfald avseende *kön*.

Ja, verkligen	10%
Ja	34%
Nej	44%
Nej, verkligen inte	10%
Vet ej	2 %

Kommentar: Drygt hälften, 54%, upplever *inte* att den del av Amnesty där de är aktiva, präglas av mångfald avseende kön.

Den del av Amnesty där jag är aktiv präglas av stor mångfald avseende *etnisk bakgrund*.

Ja, verkligen	2%
Ja	30%
Nej	49%
Nej, verkligen inte	17%
Vet ej	2%

Kommentar: 66% - ca två tredjedelar - anser *inte* att den del av Amnesty där de verkar präglas av stor mångfald avseende etnisk bakgrund.

Den del av Amnesty där jag är aktiv präglas av stor mångfald avseende *utbildningsbakgrund*?

Ja, verkligen	3%
Ja	30%
Nej	50%
Nej, verkligen inte	14%
Vet ej	3%

Kommentar: 63 % anser *inte* att den del av Amnesty där de är aktiva präglas av stor mångfald avseende utbildning.

I den del av Amnesty där jag är aktiv jobbar vi aktivt för ökad mångfald.

Stämmer inte alls	5%
Stämmer inte	39%
Stämmer	40%
Stämmer verkligen	6%
Vet ej	10%

Kommentar: Ungefär lika många – 44 % respektive 46% tycker att man jobbar aktivt för ökad mångfald i den del av Amnesty där de är aktiva.

Vissa grupper är svårare än andra att värva som medlemmar/aktivister.

Stämmer inte alls	1%
Stämmer inte	17%
Stämmer	44%
Stämmer verkligen	8%
Vet ej	30%

Kommentar: De flesta tycker att det stämmer (52 %). Grupper som nämns är: *Personer utan högre utbildning, barnföräldrar, män mitt i karriären, män i min ålder (45-65 år), folk med utländsk bakgrund, arbetare, invandrare, pensionärer, religiösa grupper, olika etniciteter som just har kommit till Sverige, personer utan samhällsvetenskapligt intresse osv...*

Hela 30 % anger "vet ej". Är detta ett tecken på att det är många av våra aktiva mer inte ägnar sig åt medlemsvärvning?

Hur viktigt är arbetet med att öka mångfalden i Amnestys medlemskår?

Mycket viktigt:	53%
Viktigt:	38%
Ganska oviktigt:	7%
Inte viktigt alls:	0,9%
Vet ej:	0,9%

Kommentar: Hela 91% anser att arbetet är "viktigt" (38%) eller "mycket viktigt" (53%). Detta visar på legitimitet och stöd för frågan bland våra aktiva medlemmar

D. STATISTIK FRÅN MEDLEMSREGISTER - TAS FRAM KVARTALSVIS OCH PÅ ÅRSBASIS ("ÖGONBLICKSBILD")

Kön och ålder

	Sverige	Amnesty	Amnesty	Amnesty	Grupper ("akti
	Hela befolkningen	2005	2006	2007	2007-2008
Kvinnor	50%	63%	62%	61%	74%
Män	50%	37%	38%	39%	26%
0-17 år	21%	0%	0%	1%	5%
18-24 år	8%	8%	10%	10%	10%
25-44 år	27%	43%	43%	43%	21%
45-64 år	26%	33%	32%	33%	34%
65-79 år	12%	12%	11%	10%	25%

% av total

	Medlemmar			Aktivister		
	Kvinnor	Män	tot	Kvinnor	Män	tot
0-17 år	0,06%	0,02%	0,08%	1,03%	0,10%	1,13%
18-24 år	4,80%	2,80%	7,61%	7,71%	2,16%	9,87%
25-44 år	25,17%	17,38%	42,55%	15,31%	6,47%	21,79%
45-64 år	20,69%	12,83%	33,53%	24,46%	7,61%	32,07%
65-79 år	7,61%	4,57%	12,18%	20,35%	7,09%	27,44%
80+ år	2,51%	1,55%	4,06%	4,62%	3,08%	7,71%
tot	60,85%	39,15%	100,00%	73,48%	26,52%	100,00%

% av denna ålder

	Medlemmar			Aktivister		
	Kvinnor	Män	tot	Kvinnor	Män	tot
0-17 år	75,44%	24,56%	100,00%	90,91%	9,09%	100,00%
18-24 år	63,12%	36,88%	100,00%	78,13%	21,88%	100,00%
25-44 år	59,14%	40,86%	100,00%	70,28%	29,72%	100,00%
45-64 år	61,73%	38,27%	100,00%	76,28%	23,72%	100,00%
65-79 år	62,51%	37,49%	100,00%	74,16%	25,84%	100,00%
80+ år	61,88%	38,12%	100,00%	60,00%	40,00%	100,00%
tot	60,85%	39,15%	600,00%	73,48%	26,52%	600,00%

Kommentar: Det är fler kvinnor än män som är medlemmar i Amnesty (61% kvinnor, 39% män). Kikar man på de medlemmar som är aktiva i grupper ("aktiva medlemmar") är skillnaden större; 74% kvinnor och 26% män.

Störst andel män bland **medlemmarna** finns i gruppen 25-44 år (41%). I gruppen 18-24 år är motsvarande siffra 37%. Bland de **aktiva medlemmarna** finns störst andel män i åldersgruppen 80+ år . I gruppen 18-24 år är motsvarande siffra 22%.

Andelen män är alltså lägre i den yngre åldersgruppen (18-25 år), både bland **medlemmar** och **aktiva medlemmar**.

Värt att notera är också att andelen män bland **medlemmarna** har ökat varje år från 2005, från 37% 2005 till 39% 2007. Det är för tidigt att säga om detta är tecken på en stark trend eller inte.

Geografisk spridning

	Sverige	Amnesty			Grupper
	Hela befolkningen	2005	2006	2007	2007-2008
Storstad	0,18	0,37	0,36	0,37	0,19
Förort	0,15	0,18	0,19	0,18	0,10
Större stad	0,18	0,20	0,20	0,20	0,26
Mindre ort	0,18	0,10	0,10	0,10	0,19
Landsbygd	0,31	0,14	0,15	0,15	0,26

Kommentar: När det gäller medlemskap är det tydligt att vi ha en högre andel medlemmar i **storstäderna** än i **mindre orter** och **landsbygd**. Detta förändras dock när vi tittar på våra **aktiva medlemmar**. I relation till vår medlemskår har vi **få aktiva** medlemmar i storstäder, jämfört med hur många medlemmar vi har där. Detsamma gäller **förorter**, även om skillnaden inte är lika tydlig där. Däremot har vi många grupper/aktiva i grupper i **större städer** (*troligen universitetsstäder?*).

Utbildning

	Sverige	Amnesty			Grupper
		2005	2006	2007	2007-2008
Förgymnasial utbildning	0,17	0,11	0,13	0,13	0,14
Gymnasial utbildning	0,47	0,37	0,40	0,40	0,42
Eftergymnasial utbildning 1	0,14	0,17	0,16	0,16	0,16
Eftergymnasial utbildning 2	0,20	0,34	0,29	0,29	0,27
Uppgift saknas	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01

Kommentar:

Både våra stödjande medlemmar och våra aktiva medlemmar har en högre utbildningsnivå än befolkningen i övrigt. Det är dock ingen skillnad mellan medlemskåren i stort och våra aktiva medlemmar. Det verkar alltså inte finnas något samband mellan **utbildningsnivå** och **viljan att engagera sig aktivt** i Amnesty. Våra medlemmar har alltså högre utbildning än befolkningen i övrigt, men denna skillnaden har minskad något mellan 2005 och 2007, särskilt när det gäller **eftergymnasial utbildning 2** (högskoleutbildning eller motsvarande 3 år eller längre), där vi gått från **34% 2005** till **29% 2007**.

Sysselsättning

Sverige	Amnesty 2005	Amnesty 2006	Amnesty 2007	Grupper 2007-2008	
Förvärvsarbetande	0,76	0,76	0,75	0,76	0,76
Ej förvärvsarbetande	0,24	0,24	0,25	0,24	0,24
varav studerande	0,04	0,06	0,06	0,06	0,06
varav arbetslösa	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04
varav värnpliktiga	0,0015	0,0018	0,0017	0,0017	0,0019
varav förtidspensionärer	0,07	0,05	0,06	0,06	0,06
varav övriga	0,08	0,08	0,09	0,08	0,08

Kommentar: Sysselsättning verkar inte vara en företeelse som påverkar engagemang i Amnesty, varken medlemskap eller aktivt medlemskap, förutom att våra medlemmar och aktivister är studerande i något högre utsträckning än befolkningen i övrigt.

Inkomst

Sverige	Amnesty 2005	Amnesty 2006	Amnesty 2007	Grupper 2007-2008	
Inkomst 0	0,04	0,04	0,05	0,04	0,04
Inkomst 1-99	0,15	0,15	0,16	0,16	0,16
Inkomst 100-199	0,32	0,27	0,28	0,28	0,30
Inkomst 200-299	0,30	0,28	0,28	0,28	0,29
Inkomst 300-399	0,11	0,14	0,13	0,13	0,12
Inkomst 400-499	0,04	0,05	0,05	0,05	0,04
Inkomst 500-	0,03	0,06	0,05	0,05	0,04

Kommentar: Våra medlemmar, både aktiva och "vanliga" tjänar aningen mer än befolkningen i genomsnitt. Vi är aningen underrepresenterade bland låg- och medelinkomsttagare och lite överrepresenterade bland medel- och höginkomsttagare. Inkomsten verkar dock inte ha någon betydelse för huruvida man engagerar sig aktivt eller inte.

Familj

	Sverige	Amnesty 2005	Amnesty 2006	Amnesty 2007	Grupper 2007-2008
Gift/sambo med barn 0-17 år	0,17	0,15	0,17	0,17	0,17
Gift/sambo utan barn 0-17 år	0,21	0,16	0,18	0,18	0,21
Ensamstående med barn 0-17 år	0,06	0,05	0,05	0,05	0,05
Ensamstående utan barn 0-17 år	0,54	0,62	0,57	0,57	0,55
Övriga	0,03	0,03	0,03	0,03	0,02

Kommentar: Familjesituationen verkar inte heller ha någon större betydelse för medlemskapet i Amnesty, varken för aktivt eller "vanligt" medlemskap.

Utländsk bakgrund

	Sverige	Amnesty 2005	Amnesty 2006	Amnesty 2007	Grupper 2007-2008
Född i Sverige	0,88	0,87	0,86	0,86	0,89
Född utomlands	0,12	0,13	0,14	0,13	0,11
Född i Sverige, men båda föräldrar födda utomlands	0,04	0,04	0,04	0,04	0,03

Kommentar: Även här speglar vår medlemskår och våra aktiva medlemmar den svenska befolkningen ganska bra. Indikationen att personer med utländsk bakgrund är något lägre representerad bland våra aktiva medlemmar (11%) än i hela medlemskåren (13%) finns fortfarande kvar (jfr undersökning "aktiva medlemmar" 2005 & 2008).

Observera att dessa siffror inte säger någonting om **vilken utländsk bakgrund** man har. Det spelar alltså ingen roll om man född i Finland eller i Afganistan, man hamnar ändå i gruppen "**född utomlands**". Undersökningar kring t ex högre utbildning och utländsk bakgrund visar att skillnaderna är stora mellan olika invandrargrupper⁴ (naturligtvis även inom grupperna). Diskriminering drabbar personer med utomeuropeisk bakgrund i högre utsträckning än personer födda i Norden eller Europa.

⁴T ex utbildar sig personer från Iran (45%), Finland (44%) och Polen (42%) i mycket högre utsträckning än personer från Somalia (10%), Chile (21%) och Jugoslavien (17%) enligt statistik från SCB (2004). Bland personer med svensk bakgrund går 45% vidare till högre utbildning.

SCB-UNDERSÖKNING PERSONNUMMER KOMPLETTERING AUGUSTI 2008

För att komplettera "postnummerstatistiken" gjordes i augusti 2008 en körning av Amnestys medlemsregister mot befolkningsregistret. Denna statistik visar sig att vår medlemskår skiljer sig mer från befolkningen i övrigt än vad tidigare rapporter har visast.

T ex trodde vi att **45%** av våra medlemmar hade någon form av eftergymnasial utbildning, jämfört med **34%** (2005) för hela befolkningen. De nya siffrorna visar att hela **78%** av våra medlemmar/givare har någon form av eftergymnasial utbildning, vi har alltså en stor överrepresentation när det gäller eftergymnasial utbildning.

När det gäller inkomst trodde vi tidigare att **23%** av våra medlemmar har en årsinkost över 300.000 kronor, jämförd med **18%** (2005) för hela befolkningen. De nya siffrorna visar att **34%** av våra medlemmar tjänar över 300.000 kr. När det gäller utländsk bakgrund trodde vi att vår medlemskår såg ut som befolkningen i övrigt (ca **16-17%** med utländsk bakgrund). I själva verket har bara ca **11%** av våra medlemmar utländsk bakgrund, jämfört med ca **17%** för hela befolkningen.

Sammanfattningsvis kan sägas att de nya siffrorna inte förändrar bilden av våra medlemmar på något avgörande sätt, förutom att vi inte kan säga att vi har lika stor representation av personer med utländsk bakgrund som befolkningen i övrigt. När det gäller utbildning och inkomst visar de nya siffrorna att vi skiljer oss mycket tydligare från befolkningen i övrigt, än vad de gamla siffrorna visar.

D. ICKE MEDLEMMAR

Tillsammans med vår ungdomsstrategigrupp har vi lagt ned mycket energi på att samla in information om hur personer, särskilt ungdomar, som inte är aktiva i Amnesty, ser på MR-arbete i allmänhet och på Amnesty i synnerhet. I tre fokusgrupper (unga 16-19 år, unga 20-25 år samt unga män med utländsk bakgrund 16-30 år) har vi bl a diskuterat deras syn på Amnesty.

En av de tydligaste slutsatserna är att samtliga grupper uppfattar Amnesty som en **mycket heterogen organisation**, där **vem som helst** kan bli medlem så länge ett grundintresse för mänskliga rättigheter finns. Detta är en kontrast till den lite självkritiska bild som finns inom Amnesty när det gäller vår förmåga att finnas tillgängliga för olika grupper, t ex personer med utländsk bakgrund.

En annan viktigt slutsats var att gruppen unga män med utländsk bakgrund uttryckte en **större tveksamhet** och **pessimism** än de övriga grupperna kring hur man som individ kan påverka och därmed också vad man kan tänka sig att engagera sig inom. Helst vill man jobba via Internet med att starta grupper och communities på t ex Facebook. Denna grupp **förminskade också sin egen insats** när det gällde sitt eget engagemang.

E. SAMMANFATTANDE KOMMENTARER OCH SLUTSATSER

Kartläggning bekräftar delvis vårt tidigare antagande att mångfalden är större i vår "stora" medlemsorganisation, dvs bland våra 75000 medlemmar och givare, än i vår "aktiva medlemsorganisation", i alla fall beträffande "kön" och "etnisk bakgrund". Som angavs redan i förutsättningarna för vårt strategiarbete ska fokus i strategin ligga på hur vi kan öka mångfalden i vår aktiva medlemsorganisation, dvs få fler människor från fler grupper att engagera sig aktivt i Amnesty.

Det har visat sig att medlemsundersökningen baserad på "SCB-nycklar" inte är helt tillförlitlig. För att få en mer korrekt bild av våra medlemmar när det gäller utbildning, inkomst, bakgrund etc är det bättre att använda sig av den metod där vi kör vårt medlemsregister direkt mot SCB:s befolkningsregister.

Det är intressant att se att omvärlden, i alla fall de tre ungdomsgrupper vi genomförde fokusgrupper med, har en mer positiv bild av mångfalden i Amnesty än vad vi själva har. Enligt vår egen attitydundersökning tycker bara hälften (50%) att Amnesty är en organisation som präglas av mångfald, medan Fokusgrupperna unisont hävdar att "alla som är intresserade av mänskliga rättigheter säkert är välkomna till Amnesty". Detta innebär att vårt mångfaldarbete i första hand inte handlar om att bättra på vår image⁵.

---

5 Inom kommunikationsteori brukar man tala om vikten av samstämmighet mellan "image" (dvs hur omvärlden uppfattar oss), "profil" (dvs hur vi **vill** bli uppfattade) och "identitet" (dvs hur verkligen uppfattar oss själva). Min bedömning är att det råder idag relativt god samstämmighet mellan *image* och *profil*, medan vi själva uppfattar oss som "mindre mångfaldiga" - dvs vår *identitet* är inte mångfald fullt ut idag.